

politika

POLITIKA / EKONOMIKA

FOTO GÜNTER BARTOS

Na jakých podkladech stojí jeho suverénní rozhodnutí?

Milost na prodej

Svědectví odhaluje skrytou tvář hradní spravedlnosti

□ IVANA SVOBODOVÁ, PETR TŘEŠŇÁK

Minulý týden se pražský lékař Martin Konečný sešel se dvěma policejními detektivy a nahlásil jim informaci, která mu už dva roky nedala spát. V českém prostředí je ojedinělá. O podivných okolnostech udělování některých prezidentských milostí se tu sice mluví delší dobu, zatím nikdy se ale neobjevilo přímé svědectví, že

by se daly koupit. Psychiatr a donedávna primář nemocnice v Ostrově u Karlových Varů má jedno v ruce.

Živnost

Případ Radky Kadlecové ve své době vypadal jako učebnicová ukázka toho, jak se má bojovat s úplatkářstvím. Mladá žena

nastoupila před pár lety ke karlovarské cizinecké policii, zdiskreditované předchozí korupční aférou, jako jedna z nových tváří, které měly sboru vrátit důvěryhodnost. Namísto změny kurzu ale rychle vklouzla do starých vyjetých kolejí. V roce 2007 začala spolu se svou kolegyní přijímat úplatky od cizinců žádajících o pobyt v Česku. V kos-

→ mopolitních Karlových Varech jich nežije málo a za rychlé vyřízení žádostí si ženy od Vietnamců a Rusů účtovaly mezi deseti a dvaceti tisíci korunami.

Uplácelo se nejen v tržnici, kam policistky docházely, ale i přímo na služebně, kde nakonec obě ženy zachytila v akci skrytá kamera Inspekce ministra vnitra. Spadla klec. Radka Kadlecová dostala u soudu nejprve podmínku, krajský soudce v Plzni ale rozsudek v odvolacím řízení zpřísnil na dva roky vězení. „Povýšila příjímání úplatků na živnost,“ vysvětloval soudce v závěrečné řeči, „peníze brala pravidelně. Trest musí být nepodmíněný.“

V zemi, kde korupce představuje nejvýznamnější problém politiky i veřejné správy, se tak dobře doložený případ nevidí často. Sedm týdnů po rozsudku dostává Radka Kadlecová příkaz k nástupu do vězení. Psychicky se hroutí a v červnu 2009 je s depresemi hospitalizována na psychiatrické klinice nemocnice v Ostrově. Po dvou týdnech je propuštěna a v létě se rozhoduje žádat o prezidentskou milost. Má pro to dobrou oporu. Přípravy podkladů pro hradní kancelář se ujímá Kadlecové strýc, bohatý a významný podnikatel z Ostrova Alfréd Fajkoš, který pravděpodobně cítí povinnost postarat se o neteř v nouzi.

Přání, které vyšlo

Během září se Radka Kadlecová na ostrovskou psychiatrii ještě jednou vrací a získává také od soudce odklad nástupu trestu ze zdravotních důvodů. Právě během druhé návštěvy nemocnice se lékaři svěruje s překvapivou informací. Respektu se podařilo získat kopii přijímací zprávy z této hospitalizace. Po základních údajích a lékařské anamnéze se v ní píše: „Odsouzena za přijímání úplatků, které jí byly nabízeny v jejím zaměstnání u cizinecké policie, sua sponte uvádí, že pro ni je již ‚zakoupena milost‘ u prezidenta republiky, na cílený dotaz potvrzuje, že úplatky přijali taky poradci prezidenta (na trestný čin úplatkářství se nevztahuje ohlašovací povinnost lékaře, informace podléhá lékařskému tajemství).“

Kanál není jasný. (Fajkoš)

FOTO ARCHIV RESPEKTU

Autorem zprávy a lékařem, který Kadlecovou přijímal, je tehdejší primář psychiatrického oddělení v Ostrově Martin Konečný. K vysvětlení znepokojivého záznamu svolí až po konzultaci s právníkem a pečlivě si hlídá, jaké informace je oprávněn médiím sdělit. „Ano, mohu potvrdit, že v září roku 2009 jsem přijímal k hospitalizaci osobu odsouzenou za úplatkářství. Sama od sebe uváděla, že pro ni byla zakoupena milost a byl zaplacen několika-milionový úplatek prezidentovi a jeho poradcům. Přesně jak jsem uvedl ve zprávě,“ potvrzuje Konečný. A dodává, že nešlo o jedinou takovou výpověď. „Nezávisle na této osobě mi stejnou informaci řekl i muž kolem padesátky, který ji při hospitalizaci doprovázel. Myslím, že to byl její právník nebo strýc, ale tím si nejsem jistý.“

V té době se suverénní tvrzení o koupené milosti jevila spíš jako plácnutí do vody. Svobody od prezidenta se z několika tisíc žadatelů ročně dočká jen pár desítek lidí, v průměru posledních dvou let každý čtyřicátý. Prezident zpravidla odpouští méně závažné, již jinak odčiněné či urovnané trestné činy. Jindy omilostní

vážně nemocné pachatele nebo lidi, jejichž uvěznění by těžce sociálně postihlo jejich blízké.

Existuje sice několik podezřelých výjimek z tohoto pravidla (jako třeba případ ředitele velké dopravní společnosti IDOS z Jihlavy Zdeňka Kratochvíla, který kdysi sponzoroval ODS a Klaus mu trest za hospodářské delikty odpustil s odvoláním na jeho psychiatrickou diagnózu, která ovšem Kratochvílovi nebrání nadále vést firmu - *více viz rámeček*). Kadlecová na první pohled není ani humanitární případ, ani vlivná osobnost s dlouhými prsty - bezdětná řadová policistka, která dlouhodobě brala úplatky. Vychloubání před psychiatrem o milionech pro prezidenta by tak mohlo vypadat jako zbožné přání ženy, již se prostě nechce do vězení. Nebýt jedné maličkosti. V polovině listopadu 2009 vydává prezident Václav Klaus nový seznam lidí, kterým udělil milost. Radka Kadlecová je mezi nimi.

Mít něco v ruce

Náhoda? Těžko říct. Prezidentovo rozhodnutí působilo ve své době značně nesrozumitelně i bez svědectví psychiatra Ko-

Další milosti s otazníkem: sponzor ODS i Mrázkovi lidé

JIŘÍ KOTÍK

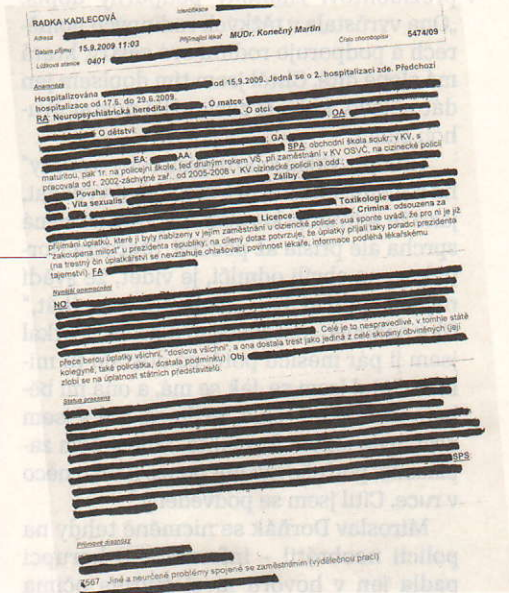
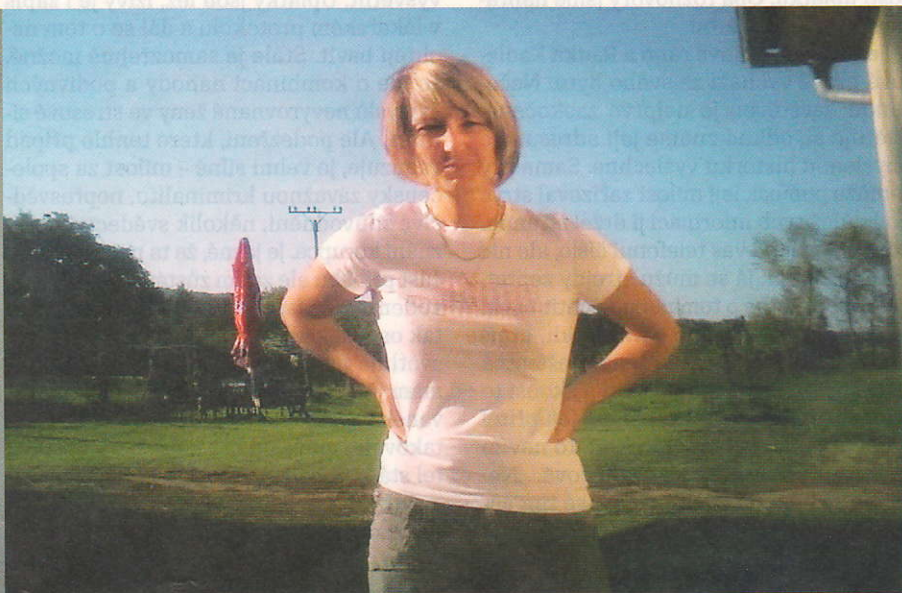
V roce 2011 udělil prezident milost pře-rovskému podnikateli Jiřímu Kotíkovi, který si měl odsedět celkem deset let za podvody při podnikání. Milost zaštil složitými a blíže nespecifikovanými rodinnými poměry podvodníka a posudkem Národohospodářské fakulty VŠE, který je však podle vyjádření Hradu pro veřejnost tajný.

ALENA KUBÁČOVÁ

V roce 2011 získala milost brněnská lékařka Alena Kubáčová, která měla za podvodné vypisování neschopenek, jímž okradla spolu s dalšími lidmi stát o třináct milionů korun, strávit sedm let ve věznicích. Paní Kubáčová byla v minulosti brněnskou zastupitelkou za ODS. Prezident odůvodnil milost vysokým věkem šestašedesátileté podvodnice.

ZDENĚK KRATOCHVÍL

V roce 2008 nečekal prezident na verdikt soudu nad významným jihlavským podnikatelem Zdeňkem Kratochvílem a zastavil jeho trestní stíhání vedené kvůli závažným hospodářským deliktům. Po amnestii vyšlo najevo, že Kratochvíl je sponzorem ODS a s prezidentem se zná. Důvodem omilostnění byl velmi vážný zdravotní stav Kratochvíla, jenž podle

██████████ Licence: ██████████; Crimina: odsouzena za přijímání úplatků, které jí byly nabízeny v jejím zaměstnání u ciziencké policie; sua sponte uvádí, že pro ni je již "zakoupena milost" u prezidenta republiky; na cílený dotaz potvrzuje, že úplatky přijali taky poradci prezidenta (na trestný čin úplatkářství se nevztahuje ohlašovací povinnost lékaře, informace podléhá lékařskému tajemství). FA: ██████████

nečného. Hrad u zdůvodnění na webu neuvedl, za co byla Kadlecová odsouzena, což je standardní informace u všech ostatních milostí. Korupce by bezpochyby vyvolala pozornost, takhle se média začala o případ zajímat až se zpožděním.

Prezident milost zdůvodnil dvěma argumenty. Odvolával se na záruky „mnoha žadatelů včetně starosty z místa bydliště“ – starosta Chyšě na Karlovarsku Miroslav Dorňák se ale ohradil, že žádné záruky za nikoho nedával, jen na žádost Kadlecové napsal prezidentovi dopis s prosbou o shovívavost. Druhým důvodem pro milost byl pak zdravotní stav odsouzené ženy. Teď už je jasné, o čem tehdy média jen spekulovala – že šlo o psychické problémy. Ponechme teď stranou otázku, zda jde o dostatečný důvod k odpuštění trestu,

zajímavější je, že závažnost zdravotního stavu žadatelky Hrad vůbec nijak neprovozoval. Prezidentův mluvčí už dříve uvedl, že k rozhodnutí o milosti stačil fakt, že soud Kadlecové odsunul nástup trestu ze zdravotních důvodů. Psychiatr Martin Konečný dnes doplňuje, že ho nikdo z prezidentské kanceláře opravdu nežádal o stanovisko nebo zdravotní dokumentaci.

Zkorumpovaná policistka se tak načas stala dalším případem Klausovy milosti, která sice působí trochu podezřele, ale to je vše. Martin Konečný sice věděl něco navíc, na policii však nešel. „Konzultoval jsem tehdy s právníkem nemocnice, co jako lékař mohu s informací o úplatku dělat, a dozvěděl jsem se, že podléhá lékařskému tajemství,“ vysvětluje své důvody psychiatr. „Pak se ale změnil trestní řád

a já jsem časem zjistil, že na korupci už se ohlašovací povinnost vztahuje. Proto jsem teď případ nahlásil policii.“

Někdejší ostrovský primář není jediný, kdo tuší, že s milostí pro Radku Kadlecovou nejspíš nebylo vše v pořádku. Je sychravé podzimní odpoledne, venku prší a starosta šestisetlávě Chyšě na Karlovarsku Miroslav Dorňák se při vzpomínání v zasedačce obecního úřadu zdá být lehce nervózní. Návštěva, při níž místní obyvatelka Radka Kadlecová před dvěma lety žádala své rodné městečko o podporu, byla prý velmi emotivní. Odsouzená žena plakala, přesvědčovala zastupitele, že je obětí nespravedlnosti, a na město se ve stejnou dobu obrátil i její strýc Alfréd Fajkoš. Zastupitelstvo města se po poradě rozhodlo Kadlecovou podpořit a starosta napsal →

posudku „nebyl schopen chápat smysl soudního řízení“; podnikatel však nadále aktivně řídil velkou firmu i sportovní vůz.

ZDENĚK NOVOSAD

V roce 2009 omilostnil prezident šternberského podnikatele Zdeňka Novosada, odsouzeného na pět a půl roku do vězení za leasingový podvod. Důvodem milosti byl podle Hradu fakt, že odsouzený muž nebyl dříve trestán.

LIDÉ Z OKOLÍ FRANTIŠKA MRÁZKA A TOMÁŠE PITRA

MF DNES zjistila, že v průběhu let 2004–2008 udělil Václav Klaus milost čtyřem lidem spjatým se zavražděným podnikatelem Františkem Mrázkem, označovaným za hlavního bosse podsvětí, a odsouzeným podnikatelem Tomášem Pitrem. Karel Steiniger připravil stát o šedesát milionů, dopustil se daňových podvodů v případě lehkých topných olejů. Vyhybal se trestu a nechal si vypracovat posudky,

podle nichž má rakovinu; jeho zdravotní stav byl v roce 2004 důvodem omilostnění, soudce však marně nabádal k prověření této informace. Média zjistila, že Karel Steiniger dál bez omezení podniká v Praze. Miroslava Pragerová byla odsouzena za podvody při podnikání s pohonnými hmotami na šest let, po třech letech ji prezident omilostnil s odkazem na rodinné problémy. Jan Kondler a Jarmila Morávková byli odsouzeni za úvěrové podvody, Klaus podle tiskové zprávy u obou přihlédl ke zdravotnímu stavu. ■

→ prezidentovi zmíněný podpurný dopis. „Ona vyrůstala v těžkých rodinných poměrech a podporuje rodinu své sestry, která má slepé dítě. Chtěl jsem tím dopisem jen dát najevo, že by si zasloužila dostat druhou šanci.“

Hradní výklad jeho dopisu coby „záruky“ ho rozladil, nechtěl prý před lidmi vypadat, jako že schvaluje korupci. Ta pravá studená sprcha ale přišla až později. Starosta Dorňák se na chvíli odmlčí, je vidět, že svádí nějaký vnitřní boj. „Nebudu vám lhát,“ říká nakonec rozechvělým hlasem. „Potkal jsem ji pár měsíců poté, co dostala tu milost. Optal jsem se, jak se má, a ona mi během rozhovoru řekla, že dopis, který jsem psal, byla jenom formalita. Milost byla zaplacená, potřebovali mít pouze naoko něco v ruce. Cítil jsem se podvedený.“

Miroslav Dorňák se nicméně tehdy na policii neobrátil – informace o korupci padla jen v hovoru mezi čtyřma očima a z minulosti měl navíc zkušenost, že všechna trestní oznámení, jež za obec podával, vyšuměla do ztracena.

Jeden z tisíce

Existují tedy dva svědkové, kterým Kadlecová o úplatcích řekla – jednomu před udělením milosti, druhému po něm. Lékaři Konečnému navíc totéž potvrdil i muž, který bývalou policistku doprovázel. Jeho jméno si psychiatr nepamatuje. Jistě ale nešlo o Kadlecové advokáta u soudu – jeden z právníků byl poměrně starý a dnes již nežije, druhým je známý fotbalový rozhodčí a advokát Václav Krondl.

Jako nejpravděpodobnější varianta se zdá, že oním doprovodem mohl být Kadlecové pomocník a strýc Alfréd Fajkoš. Pacientku totiž tehdy primáři Konečnému telefonicky doporučil k přijetí přímo ředitel ostrovské nemocnice Jiří Tichý, což nebylo úplně časté. „Samozřejmě pana Fajkoše znám, v Ostrově se podnikatelé znají,“ říká Tichý dnes, „nevzpomínám si, jestli mě žádal o takovou službu, ale možné to je. Významnější lidé se obvykle obracejí přímo na ředitele nemocnice a chtějí domluvit schůzku s primářem.“

Alfréd Fajkoš začal podnikat v 90. letech, kdy privatizoval zemědělská družstva na Karlovarsku, v současnosti provozuje i čerpací stanice. Kromě podnikání se nijak veřejně neangažuje, na rozdíl od své neteře ale pravděpodobně má peníze a kontakty, které mohly sehrát svou roli.

Když před rokem a půl novináři o zvláštní milosti psali, Kadlecová i Fajkoš odmítali všechny žádosti o rozhovor. Ve snaze posunout případ dál se Respekt rozhodl oba oslovit pod smyšlenou identitou. Redaktorka Respektu se vydávala za nešťastnou matku čerstvě odsouzeného syna, která potřebuje poradit, jak pro něj zařídit milost, a otevřeně mluví o mož-

nosti úplatku. Oba rozhovory jsme nahrávali skrytou kamerou.

Je deštivé zářijové ráno a Radka Kadlecová právě vychází ze svého bytu. Nečekanou návštěvou je nejprve zaskočena. Ověřuje si, odkud známe její adresu, ale smyšlenou historiku vyslechne. Sama prý nemůže pomoci, její milost zařizoval strýc a od důležitých informací ji držel stranou. „Můžu si vzít na vás telefonní číslo, ale nic vám neslibuju. Já se můžu strejdy zeptat, ale myslím, že se o tom nebude chtít bavit. Že se bude bát a bude chránit lidi, kteří to zařizovali,“ říká mladá žena. Nešťastná matka píše číslo na kus novin a zkouší to znovu – peníze nejsou problém, její přítel je bohatý. „Já vám ani neřeknu, to nevím vůbec, tu částku,“ tvrdí Kadlecová. „Nechtěli mi ji tehdy sdělit, abych se tím vů-

„Řekli mi, že milost byla zaplacená a mě potřebovali jen naoko.“

(Starosta Chyše)

bec nezaobírala. Nemám tušení, kolik to bylo. Víím, že asi dost.“

Muž, který o pár hodin později otevírá branku svého rodinného domu v Ostrově, je od první chvíle mnohem ostražitější než jeho neteř. Dlouhé vteřiny mlčí, reaguje stručně, zdá se, že usilovně přemýšlí, zda návštěvě může věřit. Odpovídá vyhýbavě – neumí prý poradit, jak zařídit milost, nezná postup. Padají stále otevřenější otázky na korupci: „Kdo ty peníze bere? Jsou to poradci kolem Klause? Sejde se člověk přímo s ním? To se přece dává hotově, musel jste toho člověka vidět.“ Alfréd Fajkoš mlčí, ale podstatné je jedno – vůbec korupci nepopírá. Na otázku, komu peníze přišly, odtuší: „To kdybych já věděl...“ Po nějaké době se k hovoru rázně přidává jeho žena, návštěva jí zjevně není po chuti a za chvíli ji vyprovází ze dveří. „Chápejte, oni něco prodávají a já to chci koupit,“ zkouší to fiktivní matka odsouzeného naposledy. „To se povede jednomu z tisíce,“ končí paní Fajkošová a zahradní branka zaklapne.

Suverénní rozhodnutí

Později při přímé konfrontaci Radka Kadlecová i Alfréd Fajkoš odmítají cokoli

vysvětlit. Úplatky jsou lež, lživý je i zápis v lékařském protokolu a dál se o tom nechtějí bavit. Stále je samozřejmě možné, že jde o kombinaci náhody a podivných výmyslů nevyrovnané ženy ve stresové situaci. Ale podezření, které tenhle případ vzbuzuje, je velmi silné – milost za společensky závažnou kriminalitu, nepřesvědčivé zdůvodnění, několik svědectví o příznání korupce. Je jasné, že ta nejdůležitější část příběhu ale zatím zůstává skryta. „Důvodem, proč jsem šel na policii, není ani tak osoba, která mi o úplatcích řekla,“ vysvětluje psychiatr Martin Konečný, „vnímám ji spíš jako zoufalou oběť zkorumpovaného systému. Znepokojuje mě, že něco takového může udělat nejvyšší představitel státu nebo jeho úředníci.“

Jakým kanálem podnikatel z Karlovarska mohl ovlivnit rozhodnutí prezidenta, zatím není příliš jasné. Z půlhodinového rozhovoru s Fajkošem se zdálo, že celá akce byla poměrně pracná, v řetězci figurovalo více lidí, pravděpodobně právníků, a výsledek nejspíš nebyl předem jistý. Pokud ale tenhle muž dokázal milost pro svou neteř skutečně ovlivnit, klíčová otázka zní: Kdo zajistil na Hradě prezidentův podpis? Splnil objednávku z nějakých důvodů přímo Klaus? Našeptávali mu jeho poradci, jak naznačuje lékařský záznam? Nebo podklady šikovně připravil nějaký uplacený úředník?

V prezidentské kanceláři došle žádosti o milosti (bývá jich kolem dvou a půl tisíce ročně, uspěje několik desítek) zpracovává nejprve legislativní odbor. Žádosti nemají předepsanou podobu, kromě základních údajů o rozsudku a trestu by měly obsahovat argumenty, proč by prezident měl vyhovět. Ředitelka legislativního odboru Dana Římanová odmítla s Respektem o kauze mluvit, lidé obeznámení s děním na Hradě však tvrdí, že Václav Klaus si agendu milostí stáhl hodně pod sebe a rozhoduje víceméně sám. To potvrzuje v e-mailové odpovědi i mluvčí Hradu Radim Ochvat: „Udělení milosti je vždy suverénním rozhodnutím prezidenta republiky a legislativní odbor žádná doporučení nedává.“

To je vážná zpráva: pokud korupce v milostech existuje, figuruje v ní přímo prezident nebo jeho nejbližší. Konfrontovat Hrad s podezřením v případě Radky Kadlecové bohužel není možné. Klausův klíčový muž Petr Hájek „kvůli takové absurditě“ schůzku odmítá. A mluvčí Ochvat na zasláný seznam otázek – například jak hodlá Hrad prověřit, že milost pro bývalou policistku nebyla uplacená – odpovídá stručně: „Musím kategoricky vyloučit, že by k podobnému jednání vůbec mohlo dojít. Stanovený systém pro posuzování žádostí o udělení milosti prezidentem republiky jakoukoli možnost zneužití vylučuje.“ ■